

Enflasyon Muhasebesinin Vergi Yükü Üzerindeki Etkisi

Cihat Şiar Akçakale¹

Özet

Enflasyon, nominal gelirleri artırarak mükelleflerin daha yüksek vergi dilimlerine girmesine ve vergi yükünün artmasına yol açmaktadır. Bu durum, özellikle düşük ve orta gelir gruplarını olumsuz etkilemekte ve vergi sisteminin ilerleyici yapısını zayıflatmaktadır.

Bu çalışmada, enflasyon muhasebesinin vergi yükü üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Farklı boyutlarıyla incelenen “enflasyon muhasebesinin vergi üzerindeki etkisi” çalışmada; enflasyon muhasebesinin, şirketlerin mali tablolarını ve finansal performanslarını daha gerçekçi hale getirdiği, “verginin odak noktası” olduğu örneklerle ifade edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Enflasyon Muhasebesi, Vergi Yükü, Kurumlar Vergisi, Sermaye Yapısı

1. Giriş

Enflasyon, zaman içinde bir mal ve hizmet satın almak için daha fazla para gerektiren belli bir zaman aralığında fiyat düzeyinde meydana gelen artıştır. Daha teknik bir şekilde ifade etmek gerekirse; nominal gelirlerin artmasına neden olan, bu da ülke veya bölgeye göre değişmekle birlikte gelir/kurumlar vergisi mükelleflerinin daha yüksek vergi dilimlerine girmesine veya daha fazla vergi ödemesine yol açabilen bir durumdur. Bu durumun etkisini de finansal tablolar aracılığı ile görebilmekteyiz.

Enflasyonun Türkiye’deki finansal tabloların sunumuna olumsuz etkilerini önlemek için birçok düzenleme yapılmıştır. Enflasyonun finansal tablolara etkisini azaltmaya yönelik düzenlemeler; 5024 sayılı Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Türkiye Muhasebe

1 Öğr. Gör., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Meslek Yüksekokulu, cihatsiar.akcakale@ibu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-1798-8492

Standartları'ndan TMS 29 ve Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı'nın 25. Bölümü olan Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standartları ve son olarak da 555 sayılı Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklikler ve getirilen geçici maddeler olarak sıralanabilir.

Bu çalışmada, daha çok muhasebe bilimi açısından, şirketlerin enflasyon düzenlemelerine uyumunun vergi matrahını nasıl ve hangi yönde etkileyeceği üzerinde durulmuş ve bu konu için gerekli literatür araştırması yapılmıştır. Bu düzenlemelerin, sermaye yapısı (Borç/Özsermaye) birbirinden farklı olan şirketlerin mali tabloları üzerindeki etkisi ise, incelenen örneklerle, daha anlamlı ve anlaşılır hale getirilerek açıklanmıştır.

2. Literatür (Enflasyonun Gelir Vergisi Üzerindeki Etkileri)

Enflasyonun kurumlar vergisi mükellefi olan şirket ve kurumların üzerindeki etkisine geçmeden önce enflasyonun gelir vergisi üzerindeki etkisine kısaca değinilmesi yararlı olabilir. Enflasyon sebebiyle, nominal gelirlerde yaşanan artış nedeniyle, düşük ve orta gelirli mükelleflerin daha yüksek vergi dilimlerine geçtiğini daha önce de ifade etmiştik ancak bu artışlar gerçek gelir artışını yansıtmamaktadır. Çünkü, en basit ifade ile gelirdeki artışa paralel olarak yükümlülükler de artacaktır (Ebriel ve Pessen, 1989 Aktaran: Pehlivan, 2022: 6).

Enflasyon vergi yükünü daha düşük gelirli grupların üzerine kaydırır ve vergi sisteminin ilerleyici yapısını zayıflatır. Bu olgu, "bracket creep" olarak adlandırılır ve vergi matrahının genişlemesine neden olur. Bracket creep'in (OECD, 1976), enflasyon nedeniyle sabit vergi dilimlerinin reel değerinin azalmasından kaynaklandığı ifade edilir ve böylece, enflasyon düzeltmesi yapılmadığında mükellefler daha yüksek vergi dilimlerine girerek daha fazla vergi öder.

Birinci Dünya Savaşı döneminde enflasyonun İngiltere'de gelir vergisi matrahını genişlettiğini ve toplam gelir vergisi gelirlerinin %64'ünün enflasyon etkisi ile elde edildiği ve İsveç'te ise 1920'de gelir vergisinin %80'inin enflasyonun doğrudan etkisiyle toplandığı belirtilmiştir (Sabaté ve Torregrosa-Hetland 2024: 14).

Enflasyon, savaş dönemlerinde devletlerin gelir vergisi gelirlerini önemli ölçüde artırmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere'de enflasyonun verginin ilerleyici yapısını %15 oranında azalttığı ifade edilmektedir. Sabaté ve Torregrosa-Hetland (2024), bu sürecin vergilerin adaletsiz bir şekilde dağılımına yol açtığını belirtmiştir. Öte yandan, vergi matrahının genişlemesi, devletin daha fazla gelir toplamasını sağlayarak yeniden dağıtım etkisini

artırmıştır. Benzer şekilde, Cappella Zielinski (2016) yaptığı çalışmada, Vietnam Savaşı sırasında ABD’de enflasyonun etkisiyle, birçok kişinin nominal gelir artışları nedeniyle daha yüksek vergi dilimlerine girdiğini ifade etmektedir. Bu durum, devletin daha fazla vergi toplamasına yol açarken, alt ve orta gelir gruplarını daha fazla vergi ödemeye zorlamıştır.

Sabaté ve Torregrosa-Hetland (2024), savaş dönemlerinde enflasyonun devlet gelirlerini artırmada önemli bir araç olduğunu, ancak bu sürecin toplumsal adaleti zedeleyebileceğini vurgulamaktadır. Gelir vergisinin progresif yapısının zayıflaması ve alt gelir gruplarının daha fazla vergi yüküyle karşılaşması, sosyal adaletsizlikleri artırmıştır.

Hükümetler açısından ise, enflasyonist finansmanın bütçe açıklarını azaltmak yerine büyüteceği fikri, ilk olarak 1967 yılında Julio Olivera tarafından öne sürülmüştür. Daha sonra, 1977-1978 yılları arasında Vito Tanzi (1977) bu görüşü geliştirerek enflasyonun vergi gelirlerinin reel değerini azaltıcı etkisini teorik bir çerçeveye oturtmuştur. Vito Tanzi de Olivera ile benzer bir görüş savunarak, enflasyonun gelişmekte olan ülkelerde vergi gelirleri üzerinde olumsuz etkiler yarattığını ifade etmiştir. Bu etki, literatürde ‘Olivera-Tanzi Etkisi’ olarak adlandırılmıştır.

Tanzi (1978), Arjantin özelinde yaptığı ve vergi tahsilat süresini incelediği çalışmada, enflasyonun bazı ülkelerde, özellikle de gelişmiş ülkelerde, aşındırıcı etkisinin görülmediğini Arjantin gibi gelişmekte olan ülkelerin aksine elde edilen verginin reel değerinin arttığını da ifade etmektedir. Çalışmasında bu durumu vergi idarelerinin vergi tahsilat süresinin kısalığı ile ilişkilendirmektedir. Enflasyonist dönemlerde verginin reel değerinin korunmasını veya artmasını ise, Mansfield (1980: 31), Amerika ve İngiltere’yi örnek göstererek, çalışmasında, şu 3 koşula bağlamaktadır.

1. Kazançların enflasyonla birlikte artması.
2. Vergi yapısı, kazançlar arttıkça daha fazla tahsilat yapmaya yönelik olmalı (kademeli).
3. Tahsilat zamanında yapılmalı.

Mansfield (1980)’ın önerdiği paradigma özetle, enflasyonun yükseliş eğiliminde olduğu ortamlarda, artan gelirler ile birlikte daha büyük boyutlarda verginin tahsilatına “verginin tutarının reel değeri düşmeden” hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesinin yolunu ifade etmektedir.

Verginin progresif yapısı veya ilerleyici vergi yapısı kavramları, kişinin gelirindeki artışa oranla daha yüksek vergi dilimine girmesi anlamında kullanılmaktadır. Başka bir ifade ile daha çok kazandıktan daha fazla vergi

alınması olarak da açıklanabilir. Literatürde, aşamalı vergi veya artan oranlı vergi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kurumlar vergisi mükelleflerinin ihtiyaç duyduğu gibi, gelir vergisi mükelleflerinin de Enflasyon düzeltmesine (Inflation Adjustment) ihtiyaç duyabileceğini, literatür de desteklemektedir. Enflasyon düzeltmesi yapılmadığında, alt ve orta gelir gruplarının daha yüksek vergi dilimlerine geçmesi vergi yükünü artırır. Bu da verginin progresif yapısının zayıflaması ve düşük gelir gruplarının daha fazla vergi yüküyle karşılaşması aracılığıyla sosyal adaletsizlikleri artırır.

3. Türkiye’de Enflasyonun Finansal Tablolara Etkisini Azaltmaya Yönelik Düzenlemeler

Enflasyonun finansal tablolara etkisini azaltmaya yönelik düzenlemeler; 5024 sayılı Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Türkiye Muhasebe Standartları’ndan TMS 29 ve Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı’nın 25. Bölümü olan Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standartları ve son olarak da 555 sayılı Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklikler ve getirilen geçici maddeler olarak sıralanabilir.

2021 yılından itibaren yıllık Ü-FE’nin (yıllık) %50’nin üzerinde seyretmesi ve 2022 yılında %97,72 seviyesine ulaşması, şirketlerin enflasyon düzeltmesine ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Enflasyon düzenlemeleri ile ilgili süreç ise önceki yıllarda tarihlenmektedir.

3.1. 2003 Yılındaki Düzenlemeler

Türkiye’de enflasyonun etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla, 2003 yılında 5024 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında önemli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenleme, şirketlerin finansal tablolarını enflasyonun etkilerine göre yeniden düzenlemelerini zorunlu kılmıştır. Bu düzenlemelerden önce, Türkiye’de enflasyon muhasebesi uygulanmamış ve bu da vergi matrahlarının gerçek ekonomik durumu yansıtmadığı bir vergi sistemi yaratmıştır.

5024 sayılı Kanun ile birlikte şirketlerin finansal tablolarında enflasyonun bozucu etkileri düzeltilmeye başlanmış ve vergi matrahları da bu doğrultuda düzeltilmiştir. Bu düzenleme, şirketlerin fiktif kazançlar üzerinden vergi ödemesini önlemek amacıyla getirilmiş olup, özellikle 2003 sonrası dönemde Türkiye’deki şirketlerin vergi hesaplamalarında daha doğru sonuçlar elde edilmesini sağlamıştır.

Enflasyonun etkisini ortadan kaldırmaya yönelik, vergi düzenlemelerindeki “kısmi” teşviklerin (kısmi düzeltme yöntemleri) bazıları aşağıda belirtilmiştir. Bu teşvikler, enflasyonun finansal tablolar üzerindeki etkilerini ortadan kaldırmak için kalıcı çözümlere yol açmamıştır, dolayısıyla bu teşviklerin hiçbiri tamamen tatmin edici olarak görülmemektedir. Bu teşvikler arasında yalnızca yeniden değerlendirme, bazı bilanço kalemlerinin ayarlanmasıyla ilgilidir.

- LIFO
- Yenileme fonu
- Hızlandırılmış amortisman yöntemleri
- Fon akışını gerektirmeyen giderlerle fon tutma
- Yeniden değerlendirme
- Maliyet revizyon fonu
- Yatırım indiriminde endeksleme

3.1.1. LIFO Yönteminin Kullanımı

Türkiye’de şirketler, enflasyon dönemlerinde enflasyonun şişirdiği kârları azaltmak için LIFO (Last-In-First-Out) stok değerlendirme yöntemini kullanmışlardır. Bu yöntemle, stoklardan ilk çıkan malların en son alınanlar olduğu varsayılır. Böylece, satılan malların maliyeti, en güncel ve en yüksek maliyetli olanlardan hesaplanır.

“Türkiye’de şirketler, yüksek enflasyon dönemlerinde satış kârını ve dolayısıyla vergi matrahını azaltmak için yaygın olarak LIFO yöntemini kullanmışlardır. Bu, enflasyon kârlarının vergilendirilebilir gelir olarak hizmet etmesini önlemiştir. 2003 yılında Maliye Bakanlığı’nın enflasyon düzeltmesi düzenlemesiyle birlikte LIFO yöntemi stok değerlemesinde kaldırılmıştır. Şirketler artık stoklarını cari piyasa değerleriyle ölçmek zorundadır.” (Arsoy ve Gücenme, 2009).

3.1.2. Hızlandırılmış Amortisman ve Yenileme Fonu

Enflasyon dönemlerinde, şirketlerin varlıkları tarihsel maliyetlerle değerlendirildiği için amortisman giderleri düşük kalır ve bu da vergiye tabi kârın şişmesine yol açar. Bunu dengelemek için, Türkiye’de şirketler hızlandırılmış amortisman yöntemlerini kullanmış ve yenileme fonu oluşturmuşlardır.

Bir şirket, enflasyon nedeniyle değer kazanan bir makineyi sattığında, satıştan elde ettiği kâr yüksek görünür ve bu da vergi matrahını artırır. Yenileme fonu uygulamasıyla, şirketler bu satış kârını doğrudan gelir

olarak kaydetmek yerine yenileme fonuna aktararak vergi yükümlülüğünü erteleyebilirler. Yenileme fonu, vergi kanunlarında belirtilen ve sermayede yer alan bir kalemdir. Şirketler, sattıkları duran varlıklardan elde ettikleri sermaye kazançlarını, bu varlığı 3 yıl içinde yenileyeceklerse yenileme fonu olarak ayırabilirler. Böylece, varlık satış kazancı gelir olarak kaydedilmez ve dönem kârı düşürülür (Arsoy ve Gücenme, 2009).

Örnek:

- Şirket X, maliyeti 700.000 TL ve birikmiş amortismanı 200.000 TL olan bir ekipmanı 1.500.000 TL'ye satmıştır.

- Satıştan elde edilen kazanç: $1.500.000 \text{ TL} - (700.000 \text{ TL} - 200.000 \text{ TL}) = 1.000.000 \text{ TL}$

- Bu 1.000.000 TL'lik kazanç, doğrudan yenileme fonuna aktarılır ve gelir olarak kaydedilmez, böylece vergi matrahı azaltılır.

Varlık satış kazancı olan 1.000.000 TL, gelir yerine yenileme fonu olarak kaydedilir. Bu yöntem, Şirket X'in kârını ve vergisini azaltarak enflasyonun bu kazanç üzerindeki etkisini dengeler.

3.1.3. Yeniden Değerleme Uygulaması

Şirketler, enflasyonun varlıklarının değerini aşındırmasını önlemek için yeniden değerlendirme yapmışlardır. Bu uygulama, duran varlıkların maliyetlerinin ve birikmiş amortismanlarının enflasyon oranına göre güncellenmesini içerir.

Örnek:

- Bir varlığın maliyeti: 1.000.000 TL

- Birikmiş amortisman: 200.000 TL

- Yeniden değerlendirme oranı: %50

3.1.4. Yeniden Değerleme İşlemi:

Yeniden değerlendirme ile varlığın yeni değeri 1.500.000 TL'ye yükseltilir. Böylece, amortisman giderleri bu güncel değere göre hesaplanır ve daha yüksek amortisman giderleri kaydedilerek vergi matrahı azaltılır. Yeniden değerlendirme, enflasyonun duran varlıklar ve amortisman giderleri üzerindeki etkisini dengelemeye yardımcı olmuştur.

Örnek:

- Yeniden değerlendirilmiş maliyet: $1.000.000 \text{ TL} \times 1.5 = 1.500.000 \text{ TL}$

- Yeniden değerlendirilmiş birikmiş amortisman: $200.000 \text{ TL} \times 1.5 = 300.000 \text{ TL}$

- Net defter değeri: 1.200.000 TL

3.1.5. Maliyet Revizyonu

Şirketler, en az 2 yıl elde ettikleri amortismanına tabi varlıkların satışında, bu varlıkların maliyetlerini yeniden değerlendirme oranlarıyla güncelleyerek maliyet revizyonu yapmışlardır. Bu, satış kazancının enflasyon etkisinden arındırılmasını sağlar.

Örnek:

- Şirket X, 1996 yılında 500.000 TL'ye aldığı bir binayı 1999 yılında 2.000.000 TL'ye satmıştır.

- Yeniden değerlendirme oranları:

1997: %80,4

1998: %77,8

Maliyet Revizyonu Hesaplaması:

- 1997 güncellenmiş maliyet: $500.000 \text{ TL} \times 1.804 = 902.000 \text{ TL}$

- 1998 güncellenmiş maliyet: $902.000 \text{ TL} \times 1.778 = 1.603.756 \text{ TL}$

- Toplam güncellenmiş maliyet artışı: 1.103.756 TL

- Vergiye tabi satış kazancı: $2.000.000 \text{ TL} - 1.603.756 \text{ TL} = 396.244 \text{ TL}$

Eğer maliyet revizyonu uygulanmasaydı, satış kazancı 1.530.000 TL olacaktı. Maliyet revizyonu ile satış kazancı 396.244 TL'ye düşürülerek enflasyonun yarattığı yapay kazançlar vergi matrahından çıkarılmıştır.

3.1.6. Enflasyon Muhasebesi

Enflasyon muhasebesi, işletmelerin finansal tablolarını enflasyon oranlarına göre yeniden düzenlemelerini sağlayarak, enflasyonun finansal veriler üzerindeki bozucu etkilerini ortadan kaldırmayı amaçlar. Yüksek enflasyon ortamında, tarihsel maliyet esasına dayalı finansal tablolar gerçeği yansıtmaktan uzaklaşır ve yanıltıcı kâr-zarar hesaplarına yol açar. Bu durum, özellikle vergilendirme süreçlerinde şirketlerin mali yükümlülüklerini etkileyebilir.

Enflasyon dönemlerinde, mali tablolar tarihsel maliyet esasına göre hazırlanırsa, bu tablolar gerçekte olduğundan daha yüksek kâr gösterebilir.

Bunun nedeni, maliyetlerin geçmişte düşük fiyatlarla kaydedilmiş olması, ancak satışların enflasyon nedeniyle artmış fiyatlarla yapılmasıdır. Bu durum, enflasyonun gerçekte şirketin kârlılığını nasıl aşındırdığını yansıtmaz.

Örnek:

2018 yılında, bir şirket 1.000.000 TL değerinde malzeme satın aldı. 2023 yılında, enflasyon %100 oranında arttı. Bu nedenle aynı malzemenin güncel değeri 2.000.000 TL oldu. Şirketin satış gelirleri 2023 yılında enflasyona bağlı olarak 3.000.000 TL'ye çıktı. Ancak, şirket mali tablolarını 2018'deki maliyetlerle (tarihsel maliyet) hazırlarsa, raporlama şu şekilde olacaktır:

- Gelir: 3.000.000 TL
- Maliyet: 1.000.000 TL
- Brüt kâr: 2.000.000 TL

Bu durumda şirket, 2.000.000 TL üzerinden vergi ödeyecektir. Ancak gerçekte, şirketin enflasyona göre güncel maliyetleri 2.000.000 TL'dir ve gerçek kâr 1.000.000 TL olmalıdır. Enflasyon muhasebesi uygulanmazsa, şirket fiktif bir kâr (2.000.000 TL) üzerinden vergi ödeyerek fazla vergi yükü ile karşı karşıya kalır.

3.2. Enflasyonun Vergi Yükümlülükleri Üzerindeki Etkisi

Tarihsel maliyet esasına göre düzenlenen finansal tablolarda, enflasyon nedeniyle kârlılık gerçekte olduğundan daha yüksek görünebilir. Bu durum, şirketlerin gerçekte elde etmedikleri fiktif kârlar üzerinden daha fazla vergi ödemelerine neden olabilir. Bu tür yanıltıcı kâr-zarar hesaplamaları, enflasyon muhasebesi yapılmadığı takdirde aşırı vergilendirme riski yaratır ve işletmelerin mali dengelerini bozar. Özdemir'in (2023) belirttiği gibi, enflasyon muhasebesi uygulanmadığında şirketler, yüksek kârlılık yanılgısıyla gereksiz vergi yüküyle karşı karşıya kalabilir.

3.3. Enflasyon Düzeltmesi Yöntemleri

İlgili literatür incelendiğinde, enflasyon düzeltmesi amacıyla kullanılan birçok yöntemden bahsedilebilir. En sık karşılaşılan yöntemler aşağıdaki gibidir. Bu yöntemlerden Sürekli Satın Alma Gücü (SSAG) muhasebe yöntemi daha detaylı aktarılmaya çalışılmıştır.

3.3.1. Fiyatlar Genel Düzeyi Muhasebesi Yöntemi

Türkiye'nin işletme yapısına en uygun olan yöntem olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntem, teknik, ekonomik ve finansal gereksinimleri minimumda tutar.

Ancak, geçmişini uzun yıllara dayanan işletmeler için ilk uygulama yıllarında zaman ve maliyet açısından zorlayıcı olabilir. Buna rağmen, ilerleyen süreçte uygulama kolaylaşır ve Türkiye'nin bu yöntem için yeterli altyapıya sahip olduğu belirtilmiştir.

3.3.2. Cari Maliyetler Muhasebesi Yöntemi:

Bu yöntem, özel fiyat endekslerinin belirlenmesini ve uzman kuruluşların devreye girmesini gerektirir. Bu durum, yüksek maliyetler ve keyfi uygulamalara yol açma riski taşır. Bu nedenle, Türkiye'de bu yöntemin başarılı bir şekilde uygulanması güç görünmektedir.

3.3.3. Karma Yöntem

Teknik uzmanlık, ekonomik ve finansal kaynaklar açısından en fazla gerekliliğe sahip yöntemdir. Uygulama maliyetleri yüksek olduğundan, küçük ve orta ölçekli işletmeler için yük oluşturabilir. Bu yüzden, Türkiye'de uygulanması oldukça zordur.

3.3.4. Sürekli Satın Alma Gücü Muhasebesi (SSAG) Yöntemi ve Vergi Etkisi

Wali vd. (2024) çalışmasında, enflasyon muhasebesinin sürekli satın alma gücü muhasebesi (SSAG) (Constant Purchasing Power Accounting, CPPA) yöntemi ile finansal tabloların düzeltilmesi sonucunda şirketlerin likidite, kârlılık ve ödeme gücü oranlarının iyileştiği gösterilmiştir. Bu tür düzeltmeler, gerçekte şirketlerin mali performansını daha doğru yansıtarak, vergiye tabi tutulacak kazançların da adil bir şekilde hesaplanmasını sağlar (Wali ve vd, 2024).

Enflasyon düzeltmesinin yapılmadığı veya zorunluluk yaratmadığı zamanlarda da, enflasyonun erittiği kârlar üzerinden yanlış vergilendirme yapılabilir. SSAG yöntemi, bu tür yanıltıcı durumların önüne geçerek, gerçeğe uygun vergi yükümlülükleri oluşturur. Sadece parasal olmayan varlıklar üzerinde bir düzeltmeyi içeren bu yöntem, tarihi maliyet yöntemine de bir alternatif sunar. Aşağıda konuyla alakalı basitleştirilmiş bir örnek sunulmuştur.

Örnek:

Bir şirkette 2018 yılı sonu itibariyle aşağıdaki bilanço ve gelir tablosu verileri olsun:

Başlangıç Verileri (Tarihsel Maliyetlere Göre):

- Parasal Varlıklar (M): 1.000.000 TL (Nakit, alacaklar)

- Parasal Olmayan Varlıklar (N): 2.500.000 TL (Maddi duran varlıklar, stoklar)

- Borçlar (L): 1.200.000 TL (Banka Kredileri)

- Özsermaye (P): 2.300.000 TL

- Yıllık Gelirler: 3.000.000 TL

- Yıllık Maliyetler: 1.500.000 TL

Yıl boyunca enflasyon oranı %50 olarak hesaplanmıştır.

a. Enflasyon Muhasebesi Yapılmadan (Tarihsel Maliyetlerle):

- Gelirler: 3.000.000 TL

- Maliyetler: 1.500.000 TL

- Brüt Kâr: $3.000.000 - 1.500.000 = 1.500.000$ TL

- Vergiye Tabi Kâr: 1.500.000 TL üzerinden vergi hesaplanacaktır.

Burada, enflasyon dikkate alınmadığı için, gerçekte şirketin parasal olmayan varlıklarının değer artışını ve parasal varlıklarının değer kaybını göz ardı etmiş oluruz. Şirketin parasal olmayan varlıklarının değeri artarken, parasal varlıkları ise enflasyon karşısında değer kaybetmiştir. Bu nedenle, enflasyon muhasebesi olmadan yapılan hesaplamalar gerçeği yansıtmayacaktır.

b. Enflasyon Muhasebesi Uygulandığında (SSAG Yöntemi):

Enflasyonun %50 olduğu bir ortamda, SSAG yöntemi ile bilançodaki parasal olmayan varlıklar ve özsermaye, enflasyon oranına göre düzeltilir. Bu yöntemle parasal varlıklar ve borçlar aynı kalırken, parasal olmayan varlıklar ve özsermaye, fiyat endeksine göre yeniden hesaplanır.

Düzeltilmiş Bilançolar:

- Parasal Olmayan Varlıklar (N): $2.500.000 \times 1.50 = 3.750.000$ TL

- Parasal Varlıklar (M): Aynı kalır = 1.000.000 TL

- Borçlar (L): Aynı kalır = 1.200.000 TL

- Özsermaye (P): SSAG yöntemi ile hesaplanan özsermaye şu formülle bulunur:

$$P_{t+1} = N_t(1+p) + M_t - L_t$$

$$P_{t+1} = 3.750.000 + 1.000.000 - 1.200.000 = 3.550.000 \text{ TL}$$

Bu, enflasyon muhasebesi yapıldıktan sonra elde edilen özsermayedir.

Gelir Tablosu (SSAG'ya Göre Düzeltilmiş):

SSAG yöntemi kullanılarak gelir ve maliyetler de enflasyon oranına göre düzeltilir:

- Güncellenmiş Gelirler: $3.000.000 \times 1.50 = 4.500.000$ TL
- Güncellenmiş Maliyetler: $1.500.000 \times 1.50 = 2.250.000$ TL
- Güncellenmiş Kâr: $4.500.000 - 2.250.000 = 2.250.000$ TL

Karşılaştırmalı Sonuçlar:

- Enflasyon muhasebesi olmadan (Tarihsel maliyetlerle):

Kâr: 1.500.000 TL (vergiye tabi tutulan kâr)

- Enflasyon muhasebesi ile (SSAG yöntemine göre):

Kâr: 2.250.000 TL

Enflasyon muhasebesi uygulanmadığında, şirket 1.500.000 TL üzerinden vergi ödeyecektir. Ancak, SSAG yöntemi kullanıldığında, gerçek kâr 2.250.000 TL olarak hesaplanır ve daha doğru bir vergi matrahı elde edilir.

Aşağıda, tarihsel maliyetlerle düzenlenmiş ve enflasyon düzeltmesi yapılmış bilançonun karşılaştırmasını görebilirsiniz:

c. Başlangıç Verileri (Tarihsel Maliyet Esasına Göre):

- Parasal Varlıklar (M): 1.000.000 TL
- Parasal Olmayan Varlıklar (N): 2.500.000 TL
- Borçlar (L): 1.200.000 TL
- Özsermaye (P): 2.300.000 TL
- Enflasyon Oranı: %50

Tarihsel Maliyetlerle Düzenlenen Bilanço:

Bilanço Kalemi	Değer (Tarihsel Maliyet)
Parasal Varlıklar	1.000.000 TL
Parasal Olmayan Varlıklar	2.500.000 TL
Toplam Varlıklar	3.500.000 TL
Borçlar	1.200.000 TL
Özsermaye	2.300.000 TL

d. Enflasyon Muhasebesi Uygulandığında (SSAG Yöntemi İle Düzeltilmiş Bilanço):

Parasal varlıklar ve borçlar aynı kalırken, parasal olmayan varlıklar enflasyon oranına göre düzeltilir. Bu durumda, parasal olmayan varlıkların değeri %50 enflasyonla artar ve özsermaye de aynı şekilde güncellenir.

Bilanço Kalemi	Değer (Enflasyon Düzeltmesi ile)
Parasal Varlıklar	1.000.000 TL
Parasal Olmayan Varlıklar	$2.500.000 \times 1.50 = 3.750.000$ TL
Toplam Varlıklar	$1.000.000 + 3.750.000 = 4.750.000$ TL
Borçlar	1.200.000 TL
Özsermaye	$3.750.000 + 1.000.000 - 1.200.000 = 3.550.000$ TL

Bilanço Sonuçları:

- Enflasyon düzeltmesi yapılmadan önce: Toplam varlıklar 3.500.000 TL, özsermaye 2.300.000 TL olarak görünüyor.

- Enflasyon düzeltmesi yapıldıktan sonra: Toplam varlıklar 4.750.000 TL, özsermaye 3.550.000 TL olarak düzeltiliyor.

3.4. Sermaye Yoğun Şirketler İçin Enflasyonun Etkileri

Sermaye yoğun şirketlerin (PP&E, Property, Plant, and Equipment - Mülk, Tesis ve Ekipman) enflasyon nedeniyle vergi yükünün arttığı vurgulanmıştır. Amortisman giderleri tarihsel maliyetlere dayandığı için nominal kâr artarken amortisman giderleri düşük kalır. Bu da sermaye yoğun şirketlerin reel vergi yükünü artırır (Dhaliwal vd, 2015: 480). Dhaliwal vd. (2015), 2003-2010 yılları arasında, A.B.D’de faaliyet gösteren, 49.702 şirkete ait panel veri seti kullanarak yaptıkları analizde, bu ilişkiyi tespit etmiştir. Aşağıdaki örnek bu ilişkiyi anlatan kısaltılmış bir örnektir.

Örnek:

- 2020 yılında, XYZ fabrikası 10.000.000 TL’lik bir robotik üretim hattı satın almıştır. Bu üretim hattı, 10 yıl boyunca amorti edilmesi gereken bir maddi duran varlıktır. Bu nedenle, her yıl amortisman gideri = 1.000.000 TL olur. Ancak, 2021’de %20 enflasyon gerçekleşti ve makine maliyetleri %20 arttı. Robotik sistemin yenisi 2021’de 12.000.000 TL’ye mal olmaktadır

- Amortisman hâlâ 1.000.000 TL olarak kaydedilir ve bu gider reel olarak düşük kalmaktadır çünkü tarihsel maliyet esasına göre hesaplanır.

- Bu sırada, şirketin gelirleri %20 enflasyon nedeniyle arttı. 2020'de 50.000.000 TL olan gelir, 2021'de 60.000.000 TL'ye çıkmıştır.

Sonuç olarak: amortisman gideri hala 1.000.000 TL olarak kalır (güncellenmez). Ancak, vergiye tabi gelir artar (60.000.000 TL - 1.000.000 TL). Bu, daha yüksek bir vergi matrahı ile sonuçlanır ve şirket daha fazla vergi öder. Ayrıca, eski üretim hattı amortismanının, yeni üretim hattı amortismanından %16,67 daha düşük olduğunu ifade etmek gerekir.

Otomotiv fabrikaları, enerji santralleri, havayolu şirketleri gibi sermaye yoğun şirketlerin enflasyonist dönemlerde daha fazla vergi yüküne maruz kalacağını, ilgili çalışmadan (Dhaliwal vd., 2015) edinilen bulgularla, tahmin etmek mümkündür.

3.5. FIFO ve LIFO Stok Değerleme Yöntemlerinin Etkileri

FIFO (First In, First Out) yöntemi, stokların maliyetini ilk alınan malların ilk satılanlar olduğunu varsayarak hesaplar. Enflasyon dönemlerinde, daha eski (ve dolayısıyla daha düşük maliyetli) stoklar satıldığında, nominal kazançlar artar, ancak giderler düşük kaldığı için vergi matrahı yükselir.

Örnek:

- Şirket C, FIFO stok değerlendirme yöntemini kullanıyor ve enflasyon oranı %10.

- 1000 TL maliyetle aldığı stokları satıp 1500 TL gelir elde ediyor. Ancak stokların maliyeti enflasyonla birlikte artmadığı için 1000 TL'lik düşük bir maliyet yazılır.

- Bu durumda şirketin kârı 500 TL olur ve bu miktar üzerinden vergi öder.

Ancak, LIFO yöntemini kullanan bir şirket, stok maliyetini en son alınan (ve dolayısıyla en güncel fiyatlı) mallar üzerinden hesaplar. Bu nedenle, enflasyonun yükselttiği güncel maliyetler daha doğru yansıtılır ve vergi matrahı daha düşük olur.

Örnek:

- Şirket D, LIFO yöntemini kullanıyor ve enflasyon oranı %10.

- 1000 TL maliyetle aldığı stokları satarken, en son aldığı stokların maliyeti enflasyon nedeniyle 1100 TL olur.

- Bu durumda, şirketin kârı sadece 400 TL olur ve daha az vergi öder.

FIFO yöntemini kullanan Şirket C, enflasyon nedeniyle daha fazla vergi yükü altına girerken, LIFO yöntemi kullanan Şirket D, daha güncel maliyetleri dikkate alarak vergi yükünü azaltabilmiştir. FIFO yöntemiyle vergi yükü 106 baz puan, LIFO yönteminde ise sadece 53 baz puan artmıştır (Dhaliwal vd., 2015).

3.6. Bonus Amortisman ile Vergi Yükünün Hafifletilmesi

ABD, resesyona mücadele kapsamında, 2002 de ilk uygulamaya koyduğu, şirketlerin vergi yükünü düşürmek için bazı sermaye yatırımlarının (binalar hariç) anında indirilmesi (bonus amortisman) rejimine geçmiştir. Son olarak yürürlüğe konan, 2017 tarihli Tax Cuts and Jobs Act (TCJA) kanunu ile mevcut olan %50 amortisman oranı, %100'e çıkartılarak, faydalı ömrü en fazla 20 yıl olan ekipman ve diğer maddi varlıkların (kullanılmış olanlar dahil) hemen, ilk yıl (2017 yılı) içinde %100'ünün indirilmesine imkan tanımıştır. 2027 yılına kadar kademeli olarak %0'a ineceği belirtilen bonus amortisman, 2024 yılı için ise %60 oranında amortisman uygulama imkânı tanımaktadır (IRS, <https://www.irs.gov/newsroom/tax-cuts-and-jobs-act-a-comparison-for-businesses> Erişim tarihi 07.12.2024).

Bonus amortisman gibi uygulamalar, sermaye yoğun şirketlerin enflasyon nedeniyle artan vergi yükünü hafifletmek için kullanılmıştır. Bonus amortisman, şirketlerin daha hızlı amortisman gideri yazmasına ve enflasyonun yükselttiği vergi matrahını düşürmesine olanak tanır.

Örnek: Normal Amortisman ile Bonus Amortisman Karşılaştırması

- ABC Şirketi, faydalı ömrü 10 yıl olan ve maliyeti 1.000.000TL olan bir makine satın almıştır. Satın aldığı yıl için yürürlükte olan %50 bonus amortisman teşvikinden yararlanmak istemektedir.

- İlk yılda, varlığın %50'si, yani: $1.000.000 \times 0.50 = 500.000$ TL

- İlk yıl, şirket 500.000 TL'yi doğrudan gider yazar.

- Kalan 500.000 TL, 10 yıl boyunca normal amortismanla dağıtılır.

- Bu durumda kalan yıllık amortisman: $500.000/10 = 50.000$ TL'dir.

Yıl	Normal Amortisman (TL)	Bonus Amortisman (TL)
1. Yıl	100.000	500.000
2. Yıl	100.000	50.000
3. Yıl	100.000	50.000
4. Yıl	100.000	50.000
5. Yıl	100.000	50.000
6. Yıl	100.000	50.000
7. Yıl	100.000	50.000
8. Yıl	100.000	50.000
9. Yıl	100.000	50.000
10. Yıl	100.000	100.000
Amortisman Yöntemi	İlk Yıl Amortisman	İlk Yıl Vergi Tasarrufu (%20 oran)
Normal Amortisman	100.000TL	20.000TL
Bonus Amortisman	500.000TL	100.000TL

3.7. Enflasyonist Dönemlerde Sermaye Yapısının Etkisi

Kraus ve Litzenberger (1973)'in Trade-off Teorisi, Myers ve Majluf (1984)'un Pecking Order Teorisi ve Modigliani-Miller (1963) (ilgisizlik) Teorisi'nin genişletilmiş versiyonları borç kullanımının şirket değeri üzerindeki etkisini inceleyen, sermaye yapısı yaklaşımları arasındaki en önemli çalışmaların bazılarıdır. Suzulia vd. (2020), sermaye yapısının şirket değeri ve karlılık üzerindeki etkisinin incelendiği ve anlamlı ilişkinin bulunduğu, bu konu başlığı güncelliğini korumaktadır.

Bu çalışmada, sermaye yapısını kısaca “borç/özsermaye” olarak ele alınmaktadır. Bu yönüyle önceki teorik yaklaşımlarla da desteklenerek, borç kullanımının, enflasyonist dönemlerde, şirketin finansalları üzerindeki etkisi hakkında öngörü sağlanmak amaçlanmıştır. Aşağıdaki örnekle borç kullanımına neden olan 4 durum:

1. Önceden alınan borcun reel yükü azalır

Örneğin, bir şirketin 1 milyon TL'lik borcu varsa ve enflasyon %20'ye çıkarsa, bu borcun reel değeri artık 800.000 TL olur. Bu, şirketin borçlanma maliyetini reel olarak düşürür ve şirketler daha fazla borç kullanma eğilimine girer.

2. Vergi kalkanı (Tax Shield) Etkisi

Aynı şirket faiz giderlerini vergi matrahından düşebilir. Bu, şirketin net vergi yükünü azaltır. Bu durum, yüksek enflasyon ortamında, firmaları borç kullanmaya teşvik edebilir, çünkü faiz giderleri vergi kalkanı etkisi yaratır.

Trade-off (1973) teorisine göre, şirketler borç kullanarak vergi avantajı elde ederler.

3. Özkaynak Maliyetleri Artar

Enflasyon arttığında, yatırımcılar özkaynak yatırımları (hisse senetleri) için daha yüksek getiri talep eder. Bunun nedeni, enflasyonun yatırımcıların satın alma gücünü düşürmesidir. Yatırımcılar, enflasyonun üzerinde bir getiri beklerler. Bu durum, özkaynak maliyetini (cost of equity) artırır. Sonuç olarak, şirketler, yüksek maliyetli özkaynak finansmanı yerine daha düşük maliyetli borçlanmayı tercih edebilirler.

Pecking Order (1984) Teorisine göre, şirketler fona ihtiyaç duyduklarında; önce iç kaynakları (kâr), ardından borçlanmayı ve en son olarak hisse ihracını kullanır.

4. Finansal Kısıtlamalar ve Likidite İhtiyacı

Enflasyon, girdi maliyetlerini (ham madde, işçilik) artırır ve şirketlerin nakit akışı ihtiyacını büyütür. Şirketler, nakit akışı sorunları yaşadıklarında kısa vadeli borçlanmaya giderler. Bu durumda sermaye yapısındaki borç oranını yükseltir.

Örnek:

- Gıda sektöründe faaliyet gösteren ABC A.Ş.'i, yeni bir üretim tesisi için 100 milyon TL'ye ihtiyaç duymaktadır. İki alternatif sunulmaktadır.

Borç Kullanımı: %15 sabit faiz oranıyla 100 milyon TL kredi kullanabilir.

Özkaynak Kullanımı: 100 milyon TL'lik yeni hisse ihraç edebilir (Yatırımcılar %20 getiri talep ediyor).

- Enflasyon Oranı: %25

1. Alternatif: Borç Kullanımı (Kredi ile Finansman)

- Borç Miktarı: 100 milyon TL

- Faiz Oranı: %15 (Yıllık faiz oranı)

- Yıllık Faiz Gideri: $100.000.000 \times 0.15 = 15.000.000$ TL

- Vergi Kalkanı (Tax Shield) Etkisi:

Şirket, faiz giderlerini vergi matrahından düşebilir. Vergi oranı %20 olduğuna göre: $15.000.000 \times 0.20 = 3.000.000$ TL

- Net Faiz Maliyeti: $15.000.000 - 3.000.000 = 12.000.000$ TL

- Enflasyonun Etkisi (Reel Borç Değeri)

Enflasyon oranı %25 olduğu için borcun reel değeri azalır. Borcun reel değeri: $100.000.000/1.25=80.000.000$ TL. Yani, enflasyon nedeniyle borcun reel değeri 100 milyon TL'den 80 milyon TL'ye düşmüştür. Şirket, nominal olarak 100 milyon TL öder, ancak reel olarak sadece 80 milyon TL ödemiş gibi olur.

2. Alternatif Özkaynak Kullanımı (Hisse İhracı ile Finansman)

- Özkaynak Maliyeti:

Yatırımcılar, %20 getiri talep eder. Şirketin 100 milyon TL'lik hisse ihraç etmesi gerekmektedir. Yıllık maliyet: $100.000.000 \times 0.20 = 20.000.000$ TL

- Vergi Avantajı:

Temettü (kâr payı) ödemeleri vergi matrahından düşülemez. Bu nedenle, şirketin temettü (kâr dağıtımı) maliyeti vergi avantajı sağlamaz.

- Enflasyonun Etkisi

Hissedarlar, enflasyon nedeniyle daha yüksek getiri talep ederler. Bu nedenle, yatırımcılar enflasyona göre %20 yerine daha yüksek getiri isteyebilir. Hisse sahipleri, enflasyon nedeniyle kârlarının reel değerinin düştüğünü görebilir.

- Reel Etki

Yatırımcılar, enflasyon nedeniyle satın alma güçlerini kaybettikleri için daha yüksek kâr payı talep eder. Bu, şirketin kârlılığı üzerinde baskı oluşturur.

3.8. Enflasyon Düzeltmesinin Vergi Etkisi

2023 hesap dönemi sonu itibarıyla, 31/12/2023 tarihli mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Bu düzeltme sonucunda ortaya çıkan kâr veya zarar farkı, "Geçmiş Yıllar Kâr/Zararı" hesabında raporlanacaktır. Ancak, bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz ve oluşan geçmiş yıl zararı, zarar olarak kabul edilmez (VUK Mük. 298/A-7, Geçici 33). 2023 hesap dönemine ilişkin vergi matrahı, enflasyon düzeltmesinden önceki mali tablolarda hesaplanan kârlar üzerinden belirlenecektir. Ayrıca, 2023 yılına ait amortisman gideri de enflasyon düzeltmesi yapılmadan önceki değerler esas alınarak hesaplanacaktır.

2024 hesap dönemine ilişkin vergi matrahı, enflasyon düzeltmesi yapılmış bilançoya göre belirlenecektir. Geçici vergi dönemleri ile hesap dönemi sonu itibarıyla oluşan kâr veya zarar, "Enflasyon Düzeltme Hesabı" bakiyesine göre tespit edilecektir. Bu hesapta biriken bakiye, "Enflasyon Düzeltmesi Kârları/Zararları" hesapları aracılığıyla "Dönem Kârı veya Zararı Hesabı"na

aktarılabacak ve bu aktarım sonucunda işletmenin dönem kârı veya zararı net olarak görülecektir. Bu süreç, Vergi Usul Kanunu (VUK) Mükerrer Madde 298/A çerçevesinde düzenlenmektedir.

Enflasyon düzeltilmesine tabi tutulan stokların satılması durumunda, düzeltme oranı kadar maliyet artışı oluşur. Benzer şekilde, enflasyona göre düzeltilmiş iktisadi kıymetlerin değerine bağlı olarak hesaplanan amortisman gideri de kârı düşürür. Ancak, bilançoda parasal olmayan pasiflerin toplamı, parasal olmayan aktiflerin toplamından büyükse, enflasyon düzeltilmesi, gelir tablosunda daha düşük bir vergi yükü olarak yansır. Aksine, parasal olmayan pasiflerin toplamı, parasal olmayan aktiflerin toplamından küçükse, beklenebileceği gibi, bu durum daha yüksek bir vergi yüküne neden olur.

3.9. Enflasyon Muhasebesinin Ortaya Çıkardığı Dezavantajlar

Tamamlanmamış uzun vadeli yatırımlar, “258-Yapılmakta Olan Yatırımlar” hesabında takip edilir ve yatırım tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılır. Enflasyon muhasebesi kapsamında, bu yatırımlar parasal olmayan varlıklar kategorisine girdiği için enflasyon düzeltilmesine tabi tutulur. Düzeltme işlemi sonucunda oluşan fark, finansal tablolarda (özellikle gelir tablosunda) gelir olarak raporlanır. Ancak, bu yatırımlar henüz kullanıma girmediği için amortisman gideri oluşturmaz. Bu durum, enflasyon kaynaklı bir gelir kaydı yapılmasına neden olur ve bu gelir, vergi matrahını artırarak ilave vergi yükü doğurur. Özetle, bu süreç, finansal tablolarda ek bir gelir oluşmasına ve dolayısıyla ek vergi yüküne neden olur (KPMG, <https://kpmgvergi.com/blog/enflasyon-muhasebesinin-uygulandigi-donemlerde-yatirimlari-nasil-yapmalı/1324>, Erişim tarihi: 08.12.2024).

4. Sonuç

Enflasyon, şirketlerin vergi yükü, sermaye yapısı ve finansal tabloları üzerinde doğrudan etkiler oluşturur. Enflasyon muhasebesi yapılmadığında, şirketlerin finansal tablolarında yer alan kâr, vergiye tabi tutulur. Bu durum, fiktif kâr üzerinden vergi ödenmesine yol açar ve şirketlerin nakit akışını olumsuz etkiler. Enflasyonun bu etkileri, Sürekli Satın Alma Gücü Muhasebesi (SSAG) yöntemiyle en aza indirilebilir. CSAG, tüm parasal olmayan varlıkları enflasyona göre yeniden değerleyerek, bilançoları gerçeğe uygun bir şekilde sunar.

Sermaye yapısı açısından, enflasyonun en önemli etkisi, borçların reel değerini düşürmesidir. Sabit faizli kredilerle finanse edilen yatırımlar, enflasyon nedeniyle daha avantajlı hale gelir. Şirketler, sabit faizli borçların

reel maliyetinin düşmesi nedeniyle, özkaynak yerine borçlanma stratejisini tercih eder. Bu, sermaye yapısında borç/özsermaye oranını artırır. Bu da şirketin daha riskli hale gelmesine neden olur. Parasal değerler (nakit, alacak) enflasyon karşısında değer kaybederken, parasal olmayan değerler (stoklar, üretim tesisleri, makineler) değer kazanır veya en azından tekrar değerlendirme imkanı bulur. Bu da kârlılığı artırabilir, ancak vergi yükünü de yükseltebilir.

Sonuç olarak, enflasyonun etkilerini doğru yönetmek için, şirketlerin enflasyon muhasebesi yapması, borç stratejilerini gözden geçirmesi ve parasal varlıklarını enflasyona karşı koruma altına alması gerekmektedir. Bu stratejiler, şirketlerin hem vergi yükünü azaltmasına hem de sermaye yapısını iyileştirmesine yardımcı olur. Tarihsel maliyet yöntemi yerine, enflasyon olsun veya olmasın, SSAG yöntemine veya emsal başka bir yöntemine geçmek, hem kanun yapıcılar hem vergi idareleri hem de şirketler için zamansal ve ekonomik mağduriyetlerin yaşanmaması için büyük bir ihtiyaç olarak görünmektedir.

Kaynakça

- Arsoy, A. P., & Guçenme, U. (2009). The development of inflation accounting in Turkey. *Critical Perspectives on Accounting*, 20(5), 568-590.
- Cappella Zielinski, R. (2016). *How States Pay for Wars*, Ithaca and London: Cornell University Press.
- Dhaliwal, D. S., Gaertner, F. B., Seung, H., & Trezevant, R. (2015). Historical cost, inflation, and the US corporate tax burden. *Journal of Accounting and Public Policy*, 34(5), 467-489.
- Ebriel, Laim P. ve Pessen, Uri M. (1989). "Taxation, Inflation and Terms of Trade", *Journal of Public Economics*, 22: 375.
- IRS, "ax Cuts and Jobs Act: A comparison for businesses", (Erişim tarihi: 08.12.2024), <https://www.irs.gov/newsroom/tax-cuts-and-jobs-act-a-comparison-for-businesses>.
- KPMG, *Enflasyon Muhasebesinin Uygulandığı Dönemlerde Yatırımları Nasıl Yapmalı?*, (Erişim tarihi: 08.12.2024) (<https://kpmgvergi.com/blog/enflasyon-muhasebesinin-uygulandigi-donemlerde-yatirimlari-nasil-yapmali/1324>).
- Mansfield, C. (1980). Tax-base erosion and inflation: the case of Ghana. *Finance and Development*, 17(3), 31.
- OECD (1976). *The adjustment of personal income tax systems for inflation: A Report*.
- Sabaté Domingo, O., & Torregrosa Hetland: (2024). War inflation and taxation. *UB Economics–Working Papers*, 2024, E24/463.
- Tanzi, V. (1977). Inflation, Lags in Collection, and the Real Value of Tax Revenue. *Staff Papers-International Monetary Fund*, 154-167.
- Tanzi, V. (1978). Inflation, Real Tax Revenue, and the Case for Inflationary Finance: Theory with an Application to Argentina. *Staff Papers-International Monetary Fund*, 417-451.
- Wali, K., Darwish, B. K., ve Velasco, R. (2024). Inflation adjustments of financial statements: Implication to price index and performance. *International Journal of Academe and Industry Research*, 5(1), 22-42.
- Modigliani, F., ve Miller, M. H. (1963). Corporate income taxes and the cost of capital: a correction. *The American economic review*, 53(3), 433-443.
- Kraus, A., & Litzenberger, R. H. (1973). A state-preference model of optimal financial leverage. *The journal of finance*, 28(4), 911-922.
- Myers: C. (1984). Corporate Financing and Investment Decisions When Firms have Information that Investors do not have.
- Suzulia, M. T., ve Saluy, A. B. (2020). The effect of capital structure, company growth, and inflation on firm value with profitability as intervening variable (study on manufacturing companies listed on bej period

2014-2018). *Dinasti International Journal of Economics, Finance & Accounting*, 1(1), 95-109.

Kanun ve Tebliğler

7352 sayılı Vergi Usul Kanunu İle Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. 29.01.2022 tarih ve 31734 sayılı Resmî Gazete

213 sayılı VUK'a eklenen geçici 33. Madde (Ocak 2022).

213 sayılı VUK'a eklenen mükerrer 298 /Ç.

213 sayılı VUK'a eklenen geçici 32.madde.

VUK Mükerrer 298. Madde (A) 500 Sıra Nolu Tebliğ.